

จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อ: หนังสือพิมพ์ออนไลน์ หนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

โดยทีมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย¹

ทีมมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ทีมมหาวิทยาลัยรังสิต

ในวาระครบรอบการดำเนินงาน 20 ปี ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ประกอบกับวาระที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ยกร่างข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ขึ้นมาใหม่ จึงจัดตั้งโครงการ “จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อ” ขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาคณาจารย์ทางด้านนิเทศศาสตร์ และสื่อมวลชนได้ออกแบบโครงการสอดส่อง จับจ้องการทำงานของหนังสือพิมพ์อย่างเป็นระบบ และเป็นกระจกสะท้อนการทำงานให้แก่สื่อมวลชน โดยใช้หลักวิชาการนิเทศศาสตร์และหลักการปฏิบัติตามกรอบจริยธรรมจรรยาบรรณ ที่ทางสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้กำหนดไว้ในธรรมนูญและข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2559 มาเป็นกรอบในการพิจารณาการทำงานของสื่อหนังสือพิมพ์

ผลสำเร็จของโครงการ มีผู้ส่งโครงการ “จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อ” เข้าประกวด ทั้งสิ้น 11 โครงการ และคณะกรรมการส่งเสริมจริยธรรม ได้ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกเหลือ 3 โครงการ คือ โครงการ “จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์” ของทีมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโครงการ “จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อหนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์” ของทีมมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และโครงการ “จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น” ของทีมมหาวิทยาลัยรังสิต

จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์: ทีมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

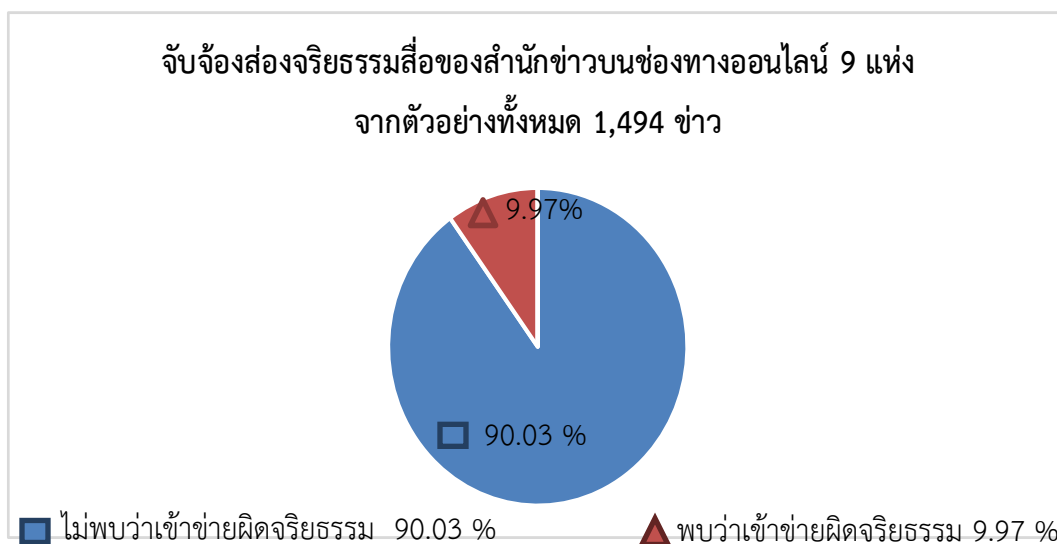
เนื่องในวาระครบรอบการดำเนินงาน 20 ปี ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ประกอบกับวาระที่สภาการ ยกร่างข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ขึ้นมาใหม่ ทีมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้เข้าร่วมโครงการจับจ้องส่องจริยธรรมสื่อในประเภทสื่อออนไลน์ เพื่อเรียนรู้กระบวนการจับจ้องการทำงานของสื่ออย่างเป็นระบบ และเป็นกระจกสะท้อนการทำงานให้แก่สื่อมวลชนสำนักต่าง ๆ โดยทีมฯ ได้คัดเลือกข้อบังคับฯ ในประเด็นที่สามารถวัดผลได้ชัดเจน มาใช้เป็นเกณฑ์ในการดำเนินโครงการจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ การนำเสนอข่าวโดยไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระจนคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง (ข้อ 5), การนำเสนอข่าวโดยปราศจากอคติ (ข้อ 6), การไม่นำเสนอข่าวในทำนองชวนเชื่อหรือเร้าอารมณ์ให้คนสนใจใน

¹ ประกอบด้วยนาย ทัดเทพ ตีสุนทร, นางสาว พนัสดา อุทัยพัฒนานกุล, นางสาว พรหมธิดา ฤกษ์ฉวี, นางสาว ศกวรรณ ศรีไชย และอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ผศ.พิจิตรา สีคามโด้

เรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือหมิ่นประมาท (ข้อ 9), การนำเสนอข่าวโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (ข้อ 13), การไม่นำเสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร หรือน่าหวาดเสียว (ข้อ 14), การหลีกเลี่ยงคำไม่สุภาพและประทุษร้าย (ข้อ 18), และการแสดงให้เห็นชัดว่าส่วนใดคือพื้นที่โฆษณา (ข้อ 28)

การจับจ้องส่องจริยธรรมสื่อของของทีมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะ **Top-down** คือการสอดส่องจริยธรรมการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2559 ภายในเดือนมีนาคม 2560 และลักษณะ **Bottom-up** คือการนำข่าวที่ถูกคัดเลือกว่าผิดจริยธรรมข้างต้น มาตรวจสอบกระแสของสื่อสังคมออนไลน์ผ่านเครื่องมือ “Zocial Eye” เพื่อศึกษาบรรทัดฐานทางทัศนคติของผู้คนในสังคมออนไลน์ที่มีต่อข่าวดังกล่าว

ในการดำเนินการลักษณะ **Top-down** ทีมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อของสำนักข่าวบนช่องทางออนไลน์ 9 แห่งซึ่งเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้แก่ ผู้จัดการออนไลน์, เดลินิวส์, โพสต์ทูเดย์, ไทยรัฐ, กรุงเทพธุรกิจ, ไทยโพสต์, สยามรัฐ, คมชัดลึก และโลกวันนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2560 โดยเลือกเฉพาะข่าวที่อยู่ในหมวด “ข่าวเด่น” บนหน้าแรกของแต่ละเว็บไซต์ และสุ่มเก็บข้อมูล 2 ครั้งต่อสัปดาห์ คือวันจันทร์และวันศุกร์ ในช่วงเวลา 22.00 ถึง 24.00 น. พบว่ามีข่าวที่เข้าข่ายผิดจริยธรรมจำนวน 149 ข่าว จากตัวอย่างทั้งหมด 1,494 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 9.97

เมื่อแจกแจงสัดส่วนของประเด็นที่เข้าข่ายผิดจริยธรรม ร้อยละ 9.97 ข้างต้น จะพบว่าจากข่าวที่เข้าข่ายผิดจริยธรรมทั้งหมด 149 ข่าว ประเด็นที่มีการทำผิดมากที่สุดคือ นำเสนอข่าวโดยอคติ พบจำนวน 25 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 16.78 รองลงมาคือโฆษณาแฝง พบจำนวน 20 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 13.42, ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ พบจำนวน 16 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 10.74, อุจาดหวาดเสียว พบจำนวน 13 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 8.72, งามาย พบจำนวน 12 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 8.05, ใช้ถ้อยคำที่สร้างความเกลียดชัง พบจำนวน 10 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 6.71, ให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง 6 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 4.01, และลามกอนาจาร พบจำนวน 2 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 1.34

นอกจากนี้ยังพบข่าวที่เข้าข่ายการทำผิดจริยธรรมในประเด็นอื่นๆ เช่น พิมพ์ตกหล่นจนอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด, แหล่งที่มาของข่าวไม่น่าเชื่อถือ, ใช้คำกำกวมหรือตัวย่อจนอาจเกิดความเข้าใจผิด เป็นต้น ซึ่งพบถึง 45 ข่าว จากจำนวนทั้งหมด 149 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 30.20

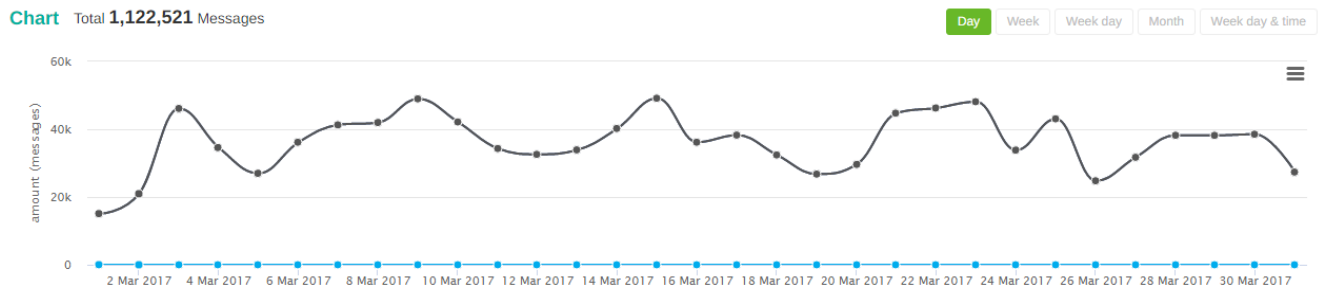
ตารางสรุปผลประเด็นข่าวที่เข้าข่ายผิดจริยธรรม

ลำดับ (จากมากไปน้อย)	หัวข้อที่เข้าข่ายผิดจริยธรรม	จำนวนที่พบ	ร้อยละ
1	นำเสนอข่าวโดยอคติ	25	16.78
2	โฆษณาแฝง	20	13.42
3	ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	16	10.74
4	อุจาดหวาดเสียว	13	8.72
5	งามาย	12	8.05
6	ใช้ถ้อยคำที่สร้างความเกลียดชัง	10	6.71
7	ให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง	6	4.01
8	ลามกอนาจาร	2	1.34

-	อื่นๆ (พิมพ์ตกหล่น, กำกวม)	45	30.20
---	----------------------------	----	-------

ในการดำเนินการลักษณะ **Bottom-up** ทีมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้เครื่องมือ Zocial Eye² ตรวจสอบความเคลื่อนไหวบนสื่อสังคมออนไลน์ของสำนักข่าวทั้ง 9 สำนัก พบว่าตลอดการจับจ้องส่งจรรยาบรรณสื่อเป็นเวลา 1 เดือน (มีนาคม 2560) มีความเคลื่อนไหวบนสื่อสังคมออนไลน์ของสำนักข่าวต่างๆ จำนวนทั้งสิ้น 1,122,521 ข้อความ เฉลี่ยวันละ 36,210 ข้อความ และมียอดการปฏิสัมพันธ์กับข้อความต่างๆ (Engagement) จำนวนทั้งสิ้น 48,386,009 ครั้ง เฉลี่ยวันละ 1,560,839 ครั้ง

กราฟสรุปความเคลื่อนไหวโดยรวมบนสื่อสังคมออนไลน์ของ 9 สำนักข่าว

หากสำรวจในแง่ทัศนคติของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่าจากความเคลื่อนไหวจำนวน 1,122,521 ข้อความ มีข้อความที่ผู้รับสื่อให้ความรู้สึกเป็นกลาง (Neutral) ต่อการนำเสนอข่าวของสื่อออนไลน์สำนักต่างๆ มากที่สุด โดยมีจำนวน 911,165 ข้อความ คิดเป็น ร้อยละ 81.17 รองลงมาคือให้ความรู้สึกเป็นลบ

²Zocial Eye คือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของบริษัท Thoth Zocial ที่อนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาให้กับภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการดำเนินการโครงการนี้ โดยศักยภาพของโปรแกรม Zocial Eye จะช่วยสกัดข้อมูลการสนทนาของสื่อสังคมออนไลน์ในทุกประเภท และทุกแพลตฟอร์ม ได้แก่ เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ทวิตเตอร์ ฟันกิป และเดกดี ซึ่งทางคณะผู้วิจัยได้ข้อมูลนำข้อมูลเฟสบุ๊คแฟนเพจของสำนักข่าวกลุ่มตัวอย่างมาสืบค้นเนื้อหาข่าวที่ผิดจรรยาบรรณเป็นรายกรณีศึกษา เพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้รับสารอย่างเป็นระบบผ่านการวิเคราะห์อารมณ์ของผู้รับสารจากตัวอักษรและคำพูดในคอมเมนต์ในลักษณะของ Sentiment analysis

(Negative) จำนวน 159,295 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 14.19 และให้ความรู้สึกในแง่บวก (Positive) จำนวน 52,061 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 4.64

ทั้งนี้ เมื่อคัดเลือกข่าวที่เข้าข่ายผิดจริยธรรมมาประเด็นละ 1 ข่าว โดยสุ่มเลือกจากสำนักข่าวที่ผิดจริยธรรมในประเด็นนั้นๆ มากที่สุด พบว่าการแสดงความคิดเห็นของผู้รับสื่อส่วนใหญ่มักเป็นการพูดถึงเรื่องราวในข่าว หรือมีอารมณ์ร่วมไปกับข่าวนั้นๆ มากกว่าจะวิพากษ์วิจารณ์แนวทางการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนโดยตรง อาจเป็นเพราะผู้รับสื่อส่วนใหญ่มักคุ้นชินกับการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในรูปแบบนี้มาเป็นเวลายาวนาน จนไม่สังเกตว่ามีรายละเอียดส่วนใดที่ละเมิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือไม่ อีกทั้งผู้รับสื่อส่วนใหญ่อาจไม่ทราบถึงข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ จึงเป็นประเด็นที่สภากาชาดหนังสือพิมพ์แห่งชาติควรดำเนินการในเชิงรุก เพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้กับคนในสังคมต่อไป

ตารางการสุ่มข่าวที่ผิดจริยธรรมในประเด็นต่างๆ
เพื่อตรวจสอบความเคลื่อนไหวบนสื่อสังคมออนไลน์ผ่านเครื่องมือ Zocial Eye

ประเด็นที่ผิดจริยธรรม	ข่าว	Reaction	Comment	Share	Mood & Tone
ให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง	พิน "อดีตผู้ว่าททท." รวยผิดปกติ รับสินบนเทศบาลหนึ่ง	1,313	46	39	Neutral
อุจาดหวาดเสียว	"ตื่นผี" ซึ่งชนจยย.ปลิว 2 วัลรุ่นถูกทับร่างดับคาที่	3,050	18	69	Neutral
ใช้ถ้อยคำที่สร้างความเกลียดชัง	รวบ 'ไอ้บอด' ลวงเพื่อนไปฆ่า ซึ่งเมียรักข่มขืนมาราธอน 3 วัน	460	23	17	Neutral
ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	จับแก๊งโจน่ายแบบลูกครึ่ง ปล้นมือถือกะเทยแสบแจ่งเท็ง	107	0	3	Neutral
โฆษณาแฝง	หกล้อเพลาลูตชนปีกอัฟดับ 3 สาหัส 5 ทำพรบ.ฯ ฟังประกันชั้น 1 และ 3 กับกรุงเทพฯ เทเวศ วิริยะฯ	8	0	0	Neutral
นำเสนอข่าวโดยอคติ	จ้อย! องค์การพุทธโลกฯ ถอดสมาชิกภาพ "มูลนิธิธรรมกาย" ปลด "หมอมพรชัย" สาวกธัมมีพินประธาน	181	14	36	Neutral

งมมาย	หมอดู ทัก โท่ง ชะชะช่า เคยสัญญาอะไรไว้ทำซะ! ดวงอุบัติเหตุตก	45,736	251	177	Neutral
-------	--	--------	-----	-----	---------

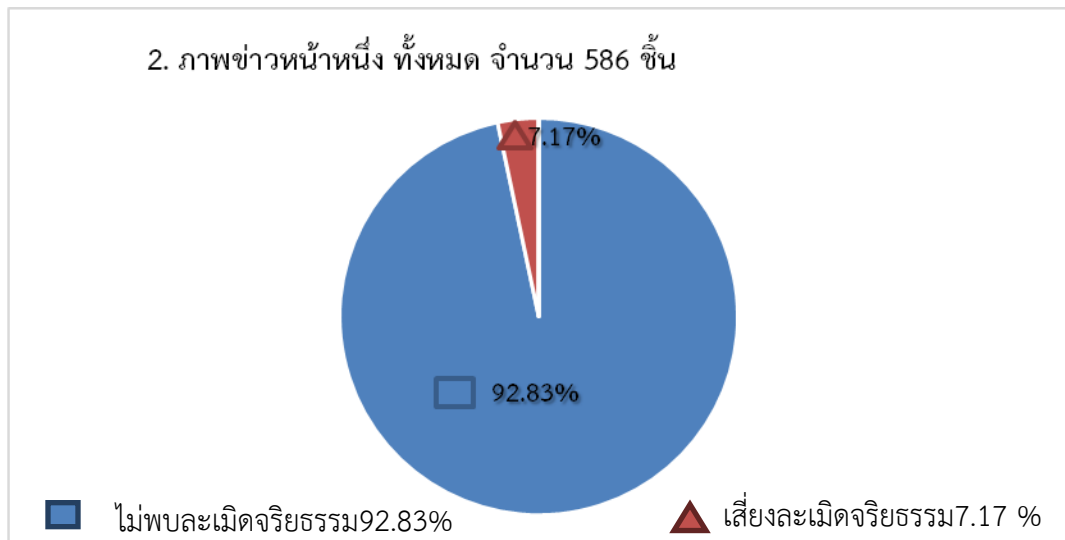
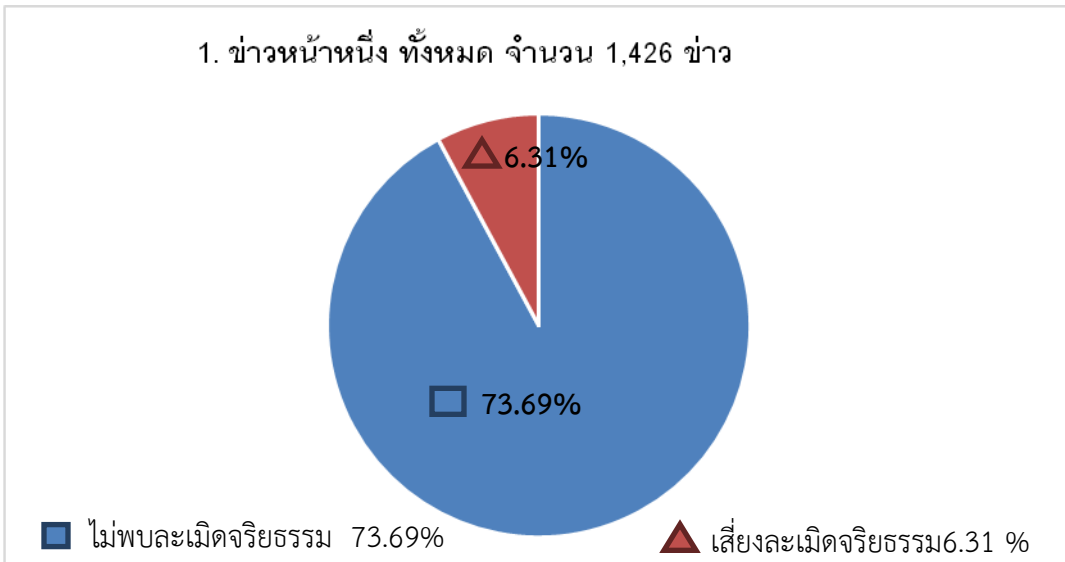
นอกจากนั้น จากตารางข้างต้นจะสังเกตได้ว่า ประเด็นการนำเสนอข่าวที่งมมายและอุจาดหวาดเสียว สร้างยอดปฏิสัมพันธ์ (Engagement) จากผู้อ่านได้สูงกว่าประเด็นอื่นๆ อีกทั้งเมื่อวิเคราะห์ในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้รับสื่อแล้วไม่พบเห็นถึงการที่ผู้บริโภครู้เท่าทันการบิดจรรยาบรรณของสื่อมากนัก หากแต่ส่วนใหญ่จะเป็นการแสดงอารมณ์คล้อยตาม เสียสติ สะใจ หรือด่าทอไปตามเนื้อข่าวที่สำนักข่าวนำเสนอ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการขาดวิจารณญาณต่อการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเมื่อผนวกเข้ากับการล้ำเส้นมาตรฐานจรรยาบรรณของเนื้อหาออนไลน์ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนาแล้ว อาจส่งผลต่อบรรทัดฐานการนำเสนอข่าวที่ละเมิดจรรยาบรรณในประเภทดังกล่าวมากขึ้น จึงเป็นหน้าที่ขององค์กรวิชาชีพที่ต้องช่วยกันสอดส่องการทำงานของสื่อมวลชน รวมถึงสร้างความภูมิคุ้มกันให้กับผู้รับสื่อให้เท่าทันกับเนื้อหาข่าวที่ละเมิดจรรยาบรรณ โดยการไม่กดถูกใจ (Like) หรือ ส่งต่อ (Share) ข่าวที่ผิดจริยธรรม เพื่อยับยั้งไม่ให้นำเสนอข่าวเช่นนี้กลายเป็นบรรทัดฐานของวงการสื่อสารมวลชนไทย

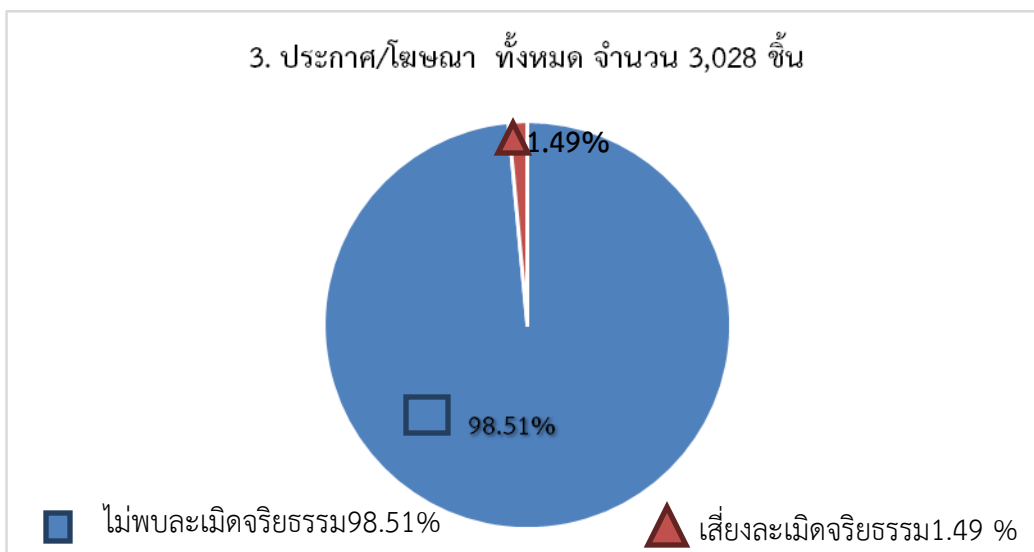
จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อหนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์: ทีมมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลการดำเนินโครงการ “จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อหนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์” ของทีมมหาวิทยาลัยมหาสารคามผู้จัดทำโครงการฯ ทำการตรวจสอบหนังสือพิมพ์รายวัน 9 ฉบับ ที่เป็นสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้แก่ 1. ไทยรัฐ 2. เดลินิวส์ 3. คมชัดลึก 4. กรุงเทพธุรกิจ 5. โพสต์ทูเดย์ 6. ผู้จัดการรายวัน 7. โลกวันนี้ 8. ไทยโพสต์ 9. สยามรัฐ โดยมีระยะเวลาการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ เป็นเวลา 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม-31 มีนาคม 2560 โดยใช้ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2559 เป็นกรอบในการดำเนินการตรวจสอบจริยธรรม

ผลการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ทั้ง 9 ฉบับ พบว่า มีข่าวหน้าหนึ่งจำนวนทั้งสิ้น 1,426 ข่าว และเป็นข่าวที่มีความเสี่ยงว่าจะละเมิดจริยธรรมทั้งสิ้น 91 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 6.31 ส่วนภาพข่าวหน้าหนึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 586 ภาพ และเป็นภาพข่าวที่มีความเสี่ยงว่าจะละเมิดจริยธรรมทั้งสิ้น 42 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 7.17 และมีประกาศ/โฆษณาจำนวนทั้งสิ้น 3,028 ชิ้น และเป็นประกาศ/โฆษณาที่มีความเสี่ยงว่าจะละเมิดจริยธรรมทั้งสิ้น 45 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 1.49 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนแล้วพบว่าจำนวนข่าว ภาพข่าว และประกาศ/โฆษณา มีความเสี่ยงในการละเมิดจริยธรรมในระดับน้อย

ตารางเปรียบเทียบผลการสำรวจหนังสือพิมพ์ทั้ง 9 ฉบับ แบ่งตามประเภท ดังนี้

ทั้งนี้ ข้อที่พบว่าหนังสือพิมพ์มักจะทำการละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ.2559 มากที่สุด 5 ข้อแรก ได้แก่

อันดับ 1 ข้อ 18 หนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่สุภาพหรือภาษาที่สื่อความหมายเชิงเหยียดหยาม หรืออยู่ในข่ายประทุษวาจาหรือแสดงนัยเชิงลบ พบว่า หนังสือพิมพ์มีการละเมิดจริยธรรมวิชาชีพ ทั้งข่าว ภาพข่าว และประกาศโฆษณา จำนวนทั้งสิ้น 64 ชิ้น ยกตัวอย่างพาดหัวข่าว เช่น “สั่งนายทุนหน้าเลือดขึ้นทะเบียน นายกฯ ล้างบางกู้อรกระบบ” “มิดปาดคอเมียสยอง! ผัวโหดระวางมีกิ๊ก แทงตัวตายหนีผิด” หรือ “ไขควงแทงขี้ยัดบ” ซึ่งพบว่ามีพาดหัวข่าวที่ใช้ความหมายเชิงเหยียดหยามหรืออยู่ในข่ายประทุษวาจา โดยการแสดงนัยเชิงลบ เช่น คำว่านายทุนหน้าเลือด ขี้ยา ผัวโหด หรือคำว่า เขี้ยม เป็นการตดตสินผู้ที่ตกเป็นข่าว นับว่าเป็นการใส่ความคิดเห็นลงในเนื้อหาข่าว เพราะข่าวควรปราศจากความคิดเห็นหรือไม่ควรกล่าวร้ายผู้ตกเป็นข่าว อันเป็นแสดงนัยเชิงลบ

อันดับ 2 ข้อ 28 หนังสือพิมพ์ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าข้อความที่เป็นบทความซื้อพื้นที่คือประกาศโฆษณาจะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้ พบว่า หนังสือพิมพ์มีการละเมิดจริยธรรมวิชาชีพ ทั้งข่าว ภาพข่าว และประกาศโฆษณา จำนวนทั้งสิ้น 48 ชิ้นยกตัวอย่าง เช่น บทสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจแห่งหนึ่งกับการก้าวสู่แบรนด์ชั้นนำอันดับหนึ่ง เนื่องจากเนื้อหานี้มีลักษณะเป็นบทความเพื่อการโฆษณา (Advertorial) แต่หนังสือพิมพ์ไม่ได้แสดงให้เห็นชัดเจนว่าเป็นการโฆษณาแต่แอบแฝงให้เป็นบทความสัมภาษณ์เพราะพื้นที่ในการนำเสนอไม่มีการระบุว่าเป็นพื้นที่โฆษณาจึงอาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิดหรือคล้อยตามได้ รวมถึงประกาศ/โฆษณาของนมเปรี๊ยะยาคุลท์ ซึ่งได้นำเสนอบทความเกี่ยวโรคต่อหิน อาการของโรค ตลอดจนวิธีการรักษา และลงท้ายด้วยข้อความที่ระบุว่า นม

เบรียวยาคูลท์ ห่วงใย ใส่ใจ ดูแลสุขภาพของประชาชน โดยที่หนังสือพิมพ์ไม่ได้ระบุข้อความให้ชัดเจนว่าพื้นที่ตรงนี้คือประกาศ/โฆษณา และอาจจะส่งผลให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นการนำเสนอบทความได้เช่นกัน

อันดับ 3 ข้อ 16 หนังสือพิมพ์พึงระมัดระวังการเสนอข่าว ภาพข่าว ความเห็นหรือเนื้อหาทั่วไป ต่อสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งหรือมีความรุนแรงอันจะเป็นการสร้างหรือเพิ่มความหวาดระแวงที่มีอยู่แล้วในชุมชนหรือสังคม พบว่าหนังสือพิมพ์มีการละเมิดจริยธรรมวิชาชีพทั้งข่าว ภาพข่าว และประกาศโฆษณา จำนวนทั้งสิ้น 23 ชิ้น ยกตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์นำเสนอพาดหัวข่าว “ระเบิดฉีกร่างและ เศษชิ้นเนื้อกระจายเกลื่อน หนุ่มเก็บของเก่าแกะบั้งตูมสนั่น” รวมถึงการนำเสนอเนื้อหาข่าว เช่น “พิชรักแรงหึง หนุ่มเมืองจันท์จับศึกระแพนสาวอดีตผู้ช่วยพยาบาล แล้วคว่ำก้นหินทุบท้ายทอยซ้ำเสียชีวิตระหว่างนำส่งโรงพยาบาล” และ “ลวงฆ่าโหดหนุ่มนิรนามใช้ปืนลูกซองจ่อยิงศึกระกระโหลกเปิด...” นับว่าเป็นการพาดหัวข่าวและเนื้อหาข่าวที่ส่งผลให้สถานการณ์มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะคำว่า ฉีกร่างและ เศษชิ้นเนื้อ บั้งตูมสนั่น ทุบท้ายทอยซ้ำ ฆ่าโหด และจ่อยิงศึกระกระโหลกเปิด เป็นต้น อันเป็นการสร้างและเพิ่มความหวาดระแวงที่มีอยู่แล้วในสังคม

อันดับ 4 พบว่ามีการละเมิดจริยธรรมวิชาชีพ ทั้งข่าว ภาพข่าว และประกาศโฆษณา จำนวนทั้งสิ้น 12 ชิ้นเท่ากันในข้อ 13 และข้อ 14 โดยข้อ 13 หนังสือพิมพ์ต้องเสนอข่าวโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีอัตลักษณ์แตกต่างในสังคม ยกตัวอย่าง เช่น การนำเสนอพาดหัวข่าว “ลูกทุ่ง ‘ฉัตรชัย’ ประเดิมแสดงเซตหนังตะลุง ซ็อกดับคาเวที” รวมถึงได้มีการนำเสนอภาพของ “ฉัตรชัย มงคลทอง” นักร้องลูกทุ่งของภาคใต้ในขณะที่หน่วยกู้ชีพกำลังยื้อชีวิต ซึ่งไม่ใช่สภาพปกติของเขาแต่เป็นภาพที่กำลังซ็อก ก่อนที่จะไปเสียชีวิตที่โรงพยาบาล และการนำเสนอพาดหัวข่าว “ฝูงรีตไวเลอร์ขย้ำโหดหนุ่มใหญ่คาที่” รวมถึงมีการนำเสนอภาพของผู้เสียชีวิตจากการถูกสุนัข 3 ตัวรุมขย้ำ ซึ่งเป็นภาพผู้เสียชีวิตที่มีแผลเต็มร่างกาย นับว่าหนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของที่ตกเป็นข่าว อีกทั้งการนำเสนอภาพข่าวเช่นนี้อาจเป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือความเศร้าโศกแก่ญาติผู้เสียชีวิตและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตายอีกด้วย ส่วนข้อ 14 หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อูจาด ลามกอนาจาร หรือนำหวาดเสียวโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถี่ถ้วนยกตัวอย่าง เช่น การนำเสนอภาพข่าวของเจ้าหน้าที่กู้ภัยกำลังนำศพของผู้เสียชีวิตออกจากบริเวณหน้ากระຈกรรถกระบะ ซึ่งผู้เสียชีวิตขับรถจักรยานยนต์สวนทางจนเกิดอุบัติเหตุพุ่งชนทะเลาะจกหน้ารถกระบะแตกซึ่งภาพดังกล่าวไม่ได้มีการเซ็นเซอร์เพื่อปกปิดสภาพของผู้เสียชีวิต อีกทั้งเป็นภาพที่นำหวาดเสียวโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชน

อันดับ 5 ข้อ 17 หนังสือพิมพ์พิมพ์ระมัดระวังการเสนอข่าวภาพข่าว ความเห็น หรือเนื้อหาทั่วไป อันเป็นการไม่เคารพต่อเชื้อชาติ ศาสนา และชาติพันธุ์พบว่า หนังสือพิมพ์มีการละเมิดจริยธรรมวิชาชีพ ทั้งข่าว ภาพข่าว และประกาศโฆษณา จำนวนทั้งสิ้น 9 ชิ้นยกตัวอย่าง เช่น การนำเสนอภาพข่าว “พบศพสองตัว-เมีย โจรใต้สังหารโหด ชิงรถคาร์บอนบ์” และภาพข่าว “แห่ประณามโจรใต้ ฆ่าผช.ผญบ.-ลูกเมีย” นับว่าเป็นการนำเสนอข่าวภาพข่าวไม่เคารพต่อเชื้อชาติและชาติพันธุ์เช่น มีคำว่า “โจรใต้” ซึ่งเป็นการเหมารวมว่าคนที่อาศัยอยู่ภาคใต้เป็นโจรซึ่งสามารถใช้คำเลี่ยงได้เพื่อไม่ก่อให้เกิดความไม่เข้าใจผิดและไม่ก่อให้เกิดการดูถูกเชื้อชาติพันธุ์ อย่างเช่น เปลี่ยนจากคำว่า “โจรใต้” เป็น “โจรปวนใต้” เป็นต้น

อภิปรายผลการศึกษา

1. การใช้คำพาดหัวข่าวที่รุนแรงเหยียดหยาม อาจกระตุ้นความรู้สึกและดึงความสนใจของผู้อ่านได้มากกว่าการพาดหัวข่าวทั่วไป เพราะโดยปกติของคนแล้วมักจะสนใจอะไรที่กระตุ้นความอยากรู้ ทำให้เกิดการตอบสนองด้านอารมณ์ ความรู้สึก ส่งผลให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมไปกับข่าวนั้น ๆ อีกทั้งยังทำให้หนังสือพิมพ์ได้รับความนิยมนมากขึ้นจากการดึงความสนใจของผู้อ่านได้ จึงอาจเป็นเหตุผลสำคัญที่น่าจะทำให้หนังสือพิมพ์ในปัจจุบันนิยมพาดหัวข่าวโดยใช้คำไม่สุภาพ หรือใช้ภาษาที่สื่อความหมายเชิงเหยียดหยาม เพื่อเป็นการดึงดูดให้คนซื้อหนังสือพิมพ์ โดยไม่ได้คำนึงถึงจิตใจของคนอ่านหรือคนที่ตกเป็นข่าว

2. หนังสือพิมพ์มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและนำเสนอวิธีแก้ไข มิใช่การนำเสนอข่าวเพียงเพราะดึงดูดความสนใจผู้อ่านโดยการพาดหัวข่าวหรือใช้คำที่รุนแรงเพื่อดึงดูดคนอ่านเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงสิ่งที่จะกระทบกระเทือนผู้ที่ตกเป็นข่าวด้วยเช่นกัน

3. การกำหนดวาระของหนังสือพิมพ์ที่มุ่งนำเสนอเรื่องราวของความรุนแรงหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในสังคม โดยการนำเสนออย่างต่อเนื่องนั้น จริงอยู่ว่าเป็นการสอดส่องเตือนภัยที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เมื่อสื่อนำเสนอต่อเนื่องและซ้ำ ๆ อาจจะนำไปสู่การทำให้สังคมเกิดความตื่นตระหนก หรือรู้สึกว่าสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่มีความปลอดภัย และมองเหตุการณ์ความรุนแรงว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นอยู่แล้วทุกวันในสังคม

4. การพาดหัวข่าวที่รุนแรง ภาพผู้เสียชีวิต หรือรูปภาพที่สลดหดหู่ใจ หนังสือพิมพ์อาจจะมองว่าขายได้ ดึงดูดให้คนอ่านสนใจที่จะเข้ามาดู แต่อาจจะทำให้คนอ่านหรือผู้รับสารหดหู่ใจ เนื่องจากการใช้คำหรือภาพที่สร้างความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จะนำมาสู่การระแวงหรือหวาดกลัวผู้คนด้วยตนเอง ยิ่งหนังสือพิมพ์นำเสนอบ่อย ๆ ก็จะทำให้ผู้อ่านหวาดระแวงเรื่องนั้น ๆ มากขึ้น

5.หนังสือพิมพ์อยู่ได้ด้วยการสนับสนุนเงินในรูปแบบของโฆษณา ดังนั้น การเขียนบทความแต่ไม่ระบุว่าเป็นพื้นที่เพื่อการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์จึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้อ่านหยุดที่จะอ่าน เพราะจะทำให้ไม่ดูเป็นการยัดเยียด คนอ่านมากจนเกินไป ด้วยพฤติกรรมของคนปัจจุบันไม่ชอบการโฆษณาในลักษณะตรง ๆ อีกทั้งบทความแฝงโฆษณามักจะมีรีวิวของสินค้า นั้น ๆ โดยบางครั้งผู้อ่านก็ยังไม่รู้ไม่เท่าทันสื่อ

6.การควบคุมเพื่อไม่ให้หนังสือพิมพ์กระทำการละเมิดจริยธรรม บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ ต้องให้ความสำคัญกับข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมวิชาชีพ ทำการตรวจสอบและควบคุมกำกับเองในกองบรรณาธิการให้ได้ก่อน เพราะกฎแฉสำคัญที่จะทำการควบคุมจริยธรรมวิชาชีพได้ดีคือ “บรรณาธิการ” ที่ควรใช้จริยธรรมตรวจสอบข่าวอย่างเคร่งครัดก่อนออกนำเสนอ เพื่อไม่เป็นการไปละเมิดสิทธิ์ของผู้ที่ตกเป็นข่าว และไม่มุ่งเน้นยอดขายเพียงอย่างเดียว แต่ควรเน้นคุณภาพด้วย

จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น: ทีมมหาวิทยาลัยรังสิต

ผลการดำเนินโครงการ “จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น” ทีมมหาวิทยาลัยรังสิตได้ใช้ระเบียบวิธีวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแต่ละฉบับ โดยสร้างเครื่องมือเป็นตารางเพื่อแจกแจงหมวดหมู่สำหรับการตรวจสอบ จำนวน 6 ฉบับที่เป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์เชียงใหม่ หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ หนังสือพิมพ์โคราชคนอีสาน หนังสือพิมพ์เสียงใต้รายวัน หนังสือพิมพ์ภาคใต้โพกัส รายสัปดาห์ และหนังสือพิมพ์ตรังใหม่ รายสัปดาห์ จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ ตรวจสอบหนังสือพิมพ์ของแต่ละฉบับ โดยยึดถือข้อบังคับว่าจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ เป็นหลักในการตรวจสอบ ทีมงานจะบันทึก และรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบหนังสือพิมพ์เป็นสองส่วน คือ การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่ผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ และ หลักการปฏิบัติตัวของหนังสือพิมพ์ในลักษณะที่ดี จากนั้นก็จะทำการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบลงตารางที่แจกแจงหมวดหมู่สำหรับการตรวจสอบ โดยจะไม่ระบุชื่อหัวของหนังสือพิมพ์ แต่จะใช้ ชื่อแทนหนังสือพิมพ์แต่ละหัว นอกจากการบันทึกข้อมูลที่ตรวจสอบลงในตารางแล้ว ทีมได้ทำเอกสารหมวดอ้างอิง โดยมีเนื้อหาสาระที่เป็น ลักษณะการทำผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ของแต่ละข่าว พร้อมรูปภาพประกอบ ในแต่ละหมวดหมู่ เพื่อให้ผู้ศึกษา เห็นลักษณะการทำผิดจริยธรรมของแต่ละหนังสือพิมพ์ ในแต่ละหมวดอย่างชัดเจน

ผลที่ได้รับจากดำเนินโครงการจับจ้องส่องจริยธรรมสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น พบว่าส่วนใหญ่มีการกระทำผิดหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพในหมวดจริยธรรมทั่วไปมากที่สุดอันดับแรกได้แก่

หมวดความถูกต้องและข้อเท็จจริง โดยหนังสือพิมพ์มีการพาดหัวข่าวและความน่าเชื่อถือไปจริง เช่น พาดหัวข้อโดยใช้ประโยค “ไฟไหม้ห้างบิ๊กซีแตกตื่นหนีอลหม่าน” “มงกุฎต้นมโหฬาร เหลือสูญญ 20 ล้าน” และ “ฝรั่งสุดทน”

หมวดประโยชน์สาธารณะ หนังสือพิมพ์มีการเสนอข่าว ภาพข่าว ความเห็นและเนื้อหาทั่วไป โดยไม่ตระหนักถึงความสำคัญและไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และมีการเสนอข่าวชวนเชื่อหรือเร้าอารมณ์ให้คนสนใจในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เช่น ข่าวแจ้งข้อมูลวันเกิดของคนที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัดข่าวฉลองวันเกิดให้ผู้จัดการฝ่ายการตลาดของโรงแรมโลตัสบางสวนแก้ว และการเก็งเลขาสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นต้น

หมวดการเคารพสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

1) หนังสือพิมพ์มีการเสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามก อนาจาร หรือ นำหวาดเสียว โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถ้อยถวน เช่น ใช้คำว่า “ชนดับ” ในเนื้อหารวมทั้งมีการลงภาพประกอบข่าวผู้เสียชีวิต ที่ทำให้เกิดความน่าหวาดเสียวและส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของสาธารณชน ใช้คำว่า “พลีชีพ” และมีการลงภาพร่างผู้เสียชีวิตที่เห็นสภาพชัดเจนโดยไม่มีการเซ็นเซอร์ภาพ และภาพข่าวอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ชนเสาไฟฟ้าที่เห็นผู้บาดเจ็บชัดเจน เป็นต้น

2) หนังสือพิมพ์เสนอข่าว ภาพข่าว ความเห็น หรือเนื้อหาทั่วไป ต่อสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งหรือมีความรุนแรง อันจะเป็นการสร้างหรือเพิ่มความหวาดระแวงที่มีอยู่แล้วในชุมชนหรือสังคม เช่น “มิดปาดคอฆ่าโหด” ลักษณะและเนื้อหาของข่าวมีการบรรยายและใช้ถ้อยคำภาษาเชิงนวนิยาย ที่ทำให้เห็นภาพของความรุนแรง อันจะสร้างความหวาดกลัวต่อสาธารณชน “โซว์ผลงาน” ภาพข่าวที่เปิดเห็นภาพยาเสพติดและ “ค้นบ้าน” ผู้มีอิทธิพล ช่มชู้ชาวบ้าน” ลักษณะของเนื้อหาข่าว มีการใช้ภาษาที่เร้าอารมณ์ผู้อ่านและอาจจะเป็นหนทางที่สร้างความหวาดระแวงในสังคมที่ถูกอ้างอิงในเนื้อหาข่าวได้ เป็นต้น

3) หนังสือพิมพ์มีการใช้คำที่ไม่สุภาพหรือภาษาที่สื่อความหมายเชิงเหยียดหยาม หรืออยู่ในข่ายประทุษวาทา หรือแสดงนัยเชิงลบ เช่น ข่าว “จับโจรใจบาป” ใช้ประโยคพาดหัวและถ้อยคำเชิงลบที่อาจเป็นการตัดสินผู้กระทำความผิดในเชิงลบและทำให้ผู้คนในสังคมตัดสินว่าผู้ต้องหาคนดังกล่าวเป็นคนไม่ดี “จับมาเพียงฮอลแลนด์” มีการใช้พาดหัวและถ้อยคำเชิงลบที่เป็นการตัดสินผู้กระทำความผิดในเชิงลบและทำให้ผู้คนในสังคมตัดสินว่าผู้ต้องหาคนดังกล่าวเป็นคนไม่ดี และ “พม่ามารหัวใจ” เป็นการใช้คำที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและความรู้สึกในเชิงลบ รวมไปถึงการมองแบบเหมารวมถึงชาวเมียนมาร์ในทางที่ไม่ดีและเข้าใจผิด

การกระทำผิดหลักจริยธรรมในระดับลงมาพบว่าหนังสือพิมพ์กระทำความผิดทั้งในหมวดจริยธรรมทั่วไป และหมวดหลักกระบวนการทำงาน ดังนี้

หมวดจริยธรรมทั่วไป ได้แก่

1) ความถูกต้องและข้อเท็จจริง คือ หนังสือพิมพ์ไม่มีการตรวจสอบและมีการแต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าวจนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากข้อเท็จจริง เช่น “แก้ปัญหาเสพติด” มีการกล่าวอ้างถึง สามเหลี่ยมทองคำเป็นแหล่งยาเสพติดจากคำกล่าวอ้างถึงนี้ไม่มีการตรวจสอบข้อมูลหรือข้อเท็จจริงของข่าวนั้นก่อน และ “ลุนน้ำล้อมเกาะน้ำกมั่วสุ่ม” มีการกล่าวอ้างถึงว่าเกาะแม่กกเป็นแหล่งมั่วสุ่มยาเสพติดจากคำกล่าวอ้างถึงนี้ไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าวก่อนและอาจจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดแก่ผู้อ่านได้

2) การเคารพสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

หนังสือพิมพ์เสนอข่าวโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว ยิ่งรวมทั้งเป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีอัตลักษณ์แตกต่างในสังคม เช่น “จับพม่า” การใช้ถ้อยคำหรือประโยคที่ทำให้เกิดความรู้สึกเชิงลบต่อชาวเมียนมาร์ซึ่งควรพึงที่จะคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน และผู้ที่มีลักษณะความแตกต่างในสังคมและ “เด็กเข้าแจ้งความ” ภาพข่าวที่เห็นเพียงเสี้ยวใบของหน้าเด็กอายุ 12 ปี ที่กำลังเป็นเยาวชน อาจจะถูกคู่กรณีตามขู่ทำร้ายได้หลังจากนี้ก็เป็นได้ เป็นต้น

หนังสือพิมพ์มีการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เช่น “จับยาเสพติด” ที่มีการเสนอภาพใบหน้าของผู้ต้องหาอย่างชัดเจน และ การใช้ประโยคพาดหัว “เด็กตั้งครรรภ์” ในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของเด็กผู้ตกเป็นข่าว เป็นต้น

หมวดหลักกระบวนการทำงาน ได้แก่ การโฆษณาที่แอบแฝงและงมงาย คือ หนังสือพิมพ์แสดงให้เห็นชัดเจนว่ามีการเสนอข้อความที่เป็นบทความซื้อพื้นที่ประกาศโฆษณา เช่น “ข่าวกีฬา” และ “แห่เข้าพระเกี้ยว” มีการโฆษณาแอบแฝงในส่วนตอนท้ายของเนื้อหาข่าวอย่างชัด ทั้งการระบุช่องทางการติดต่อ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่าข้อดีในการปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ทุกฉบับจะมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข่าวอย่างชัดเจน หรือมีการอ้างอิงถ้อยคำโดยตรง และโดยอ้อมของแหล่งข่าวที่ชัดเจน ไม่ใช่การยกอ้างเขียนขึ้นมาโดยไม่มีที่มาของเนื้อหาสาระข่าว เช่น ข่าวเกี่ยวกับเยาวชนที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศของหนังสือพิมพ์ที่มีการปกปิดหรือปิดบังทั้งภาพหรือเนื้อหาข่าวของเยาวชนที่ตกเป็นข่าว รวมถึงการนำเสนอเนื้อหาข่าวของบทความที่มีการยกอ้างแหล่งข้อมูลมาระบุไว้ตอนท้ายของเนื้อหาว่านำมาจากที่ไหนอย่างชัดเจน ข้อดีในการ

ปฏิบัติงานดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ยังคงให้ความสำคัญกับความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว อันนำไปสู่ความน่าเชื่อถือในวิชาชีพสื่อสารมวลชน

และในระหว่างการทำงาน ทางทีมได้พบข้อเสนอแนะที่สามารถนำมาปฏิบัติในการดำเนินโครงการ คือ ควรจะสร้างเครื่องมือในการจับจ้องจริยธรรมสื่อโดยให้ประชาชนทั่วไปในแต่ละท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ แสดงความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของหนังสือพิมพ์ เช่น การเพิ่มพื้นที่ทางแฟนเพจในเฟซบุ๊ก เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตามเนื้อหาข่าวสารต่างๆได้